

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-10 nr. 621
1 decembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

Comisiei securitate națională,
apărare și ordine publică

RAPORT DE EVALUARE EX-POST JURIDICĂ a Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte

Actul evaluat: Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte

Intervalul de timp pentru evaluare: anul 2023.

Responsabil de întocmirea raportului: Irina Gălușcă, consultant principal în Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, tel.: 022-820-579.

În temeiul art.13 alin.(2) și art.111 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și a Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative (în continuare - *Metodologie*), aprobată de către Biroul Permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr.2/2018, Direcția generală juridică, a efectuat evaluarea ex-post juridică asupra organizării executării dispozițiilor Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (în continuare – Legea nr.273/1994), și comunică următoarele:

Necesitatea evaluării se bazează pe dispoziția pct.2.4.1. din Metodologie, ținându-se cont, că termenul de executare a prevederilor Legii nr.273/1994 constituie mai mult de un an de la intrarea în vigoare a acesteia.

Legea nr.273/1994 a fost inclusă în lista actelor normative ce vor fi supuse evaluării ex-post juridice în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului în anul 2023, temei fiind anexa nr.2 la Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova nr.23/2022 privind aprobarea Planului de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2023.

I. OBIECTIVELE EVALUĂRII

Prezenta evaluare are la bază următoarele obiective:

- stabilirea dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Legii nr.273/1994;
- identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Legii nr.273/1994;
- verificarea dacă normele Legii nr.273/1994 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

II. COLECTAREA DATELOR ȘI IDENTIFICAREA SURSELOR DE REFERINȚĂ

Pentru colectarea și analiza datelor și informațiilor selectate în procesul de evaluare ex-post juridică a Legii nr.273/1994, au fost utilizate următoarele instrumente și surse de date și informații:

- baza de date a legislației naționale Moldlex și WebLEX,;
- pagina web oficială a Guvernului RM (www.gov.md);
- pagina web oficială a Curții Constituționale (www.constcourt.md);
- Monitorul Oficial al Republicii Moldova, (Legile Republicii Moldova, Hotărârile Guvernului, Hotărârile Curții Constituționale ș.a.);
- pagina web oficială a Agenției Servicii Publice (<https://asp.gov.md>);
- pagina web oficială a Agenției de Guvernare Electronică (www.egov.md);
- pagina web oficială a Serviciului de Informații și Securitate (www.sis.md);
- pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne (<https://mai.gov.md>);
- pagina web oficială a Ministerului Finanțelor (<https://mf.gov.md>);
- pagina web oficială a Serviciului Vamal (<https://customs.gov.md>), (<https://servicii.gov.md/ro/organization/SV>);
- pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (<https://mfa.gov.md>);
- informațiile prezentate de Agenția Servicii Publice nr.01/02/60 din 27.02.2023 (se anexează la prezentul Raport);
- informația prezentată de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene nr.DC/1/401/1318 din 02.02.2023 (se anexează la prezentul Raport).

III. INFORMAȚII GENERALE DESPRE ACTUL EVALUAT

Legea nr.273/1994 a fost adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 9 noiembrie 1994 și a intrat în vigoare pe data de 9 februarie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.9, art.89).

Punerea în aplicare a Legii a fost reglementată prin Hotărârea Parlamentului nr.274/1994 "Pentru punerea în aplicare a Legii privind actele de identitate din Sistemul național de pașapoarte" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.9, art.90).

Domeniul – reglementarea actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte care sunt: toate tipurile de pașapoarte, de buletine de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie ale apatrizilor (Convenția privind statutul apatrizilor din 28 septembrie 1954), ale refugiaților (Convenția cu privire la statutul refugiaților din 28 iulie 1951) și ale beneficiarilor de protecție umanitară.

Beneficiarii direcți ai Legii nr.273/1994 sunt:

- a) persoane fizice: cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini, apatrizi, refugiați;
- b) autorități publice: Guvernul R.M., Agenția Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, autorități și instituții publice.

Legea nr.273/1994 a fost supusă modificărilor prin 45 de acte normative, ultima modificare a fost efectuată prin Legea nr.35/2023.

IV. ANALIZA DATELOR ȘI INFORMAȚIILOR COLECTATE

OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă, au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Legii nr.273/1994:

No	Prevederile legale	Acțiuni realizate/nerealizate
1.	Articolul 1. Actele de identitate (1) Actele de identitate din sistemul național de pașapoarte sunt: toate tipurile de pașapoarte, de buletine de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie ale apatrizilor (Convenția privind statutul apatrizilor din 28 septembrie 1954), ale refugiaților (Convenția cu privire la statutul	Realizat Legea nr.677/2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.150-151, art.1199), în vigoare din 11.12.2001. Lege nr.275/2011 pentru aderarea Republicii

2.	<p>refugiaților din 28 iulie 1951) și ale beneficiarilor de protecție umanitară.</p> <p>(3) Pașapoartele, buletinele de identitate, permisele de ședere și documentele de călătorie se întrebuițează în calitate de acte de identitate în condițiile prezentei legi și ale altor acte normative ce reglementează întrebuițarea lor.</p>	<p>Moldova la Convenția privind statutul apatrizilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.25-28, art.83), în vigoare din 03.02.2012.</p> <p>H.G. nr.333/2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al populației" și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.43-45, art.409);</p> <p>H.G. nr.1126/2002 cu privire la aprobarea Concepției și Regulamentului cu privire la sistemul informațional automatizat de evidență și control al persoanelor, mijloacelor de transport și mărfurilor (încărcăturilor), care trec frontiera de stat și/sau vamală "FRONTIERA" (în vigoare 05.09.2002) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.124-125, art.1251), <u>abrogată</u> din 26.09.2008 prin H.G. nr.1073/2008;</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171);</p>
3. 4. 5. 6.	<p>Articolul 2. Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova, documentele de călătorie</p> <p>(1) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și documentele de călătorie se eliberează, indiferent de vîrstă, cetățenilor Republicii Moldova și, respectiv, apatrizilor recunoscuți de către autoritatea competentă a Republicii Moldova și persoanelor cărora li s-a acordat protecție internațională de către autoritatea competentă a Republicii Moldova, pentru a călători în străinătate.</p> <p>(7) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și documentele de călătorie conțin următoarele date:</p> <p>r) datele biometrice:</p> <p>– semnătura personală a titularului, care se aplică de la vîrsta de 14 ani. În cazul persoanelor cu vîrsta sub 14 ani și al celor care nu pot aplica semnătura, se aplică o mențiune specială în condițiile stabilite de Guvern.</p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.197/2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobîndirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova, <u>abrogată</u> din 27.01.2019 prin H.G. nr.1144/2018;</p> <p>H.G. nr.626/2005 cu privire la actele de identitate ale refugiaților, <u>abrogată</u> din 23.06.2017 prin H.G. nr.451/2017;</p> <p>H.G. nr.562/2008 cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară, <u>abrogată</u> din 23.06.2017 prin H.G. nr.451 din 19.06.2017;</p> <p>H.G. nr.1144/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobîndirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.512, art.1341), în vigoare 27.01.2019;</p>
7.	<p>Articolul 3. Buletinele de identitate. Permisele de ședere</p> <p>(1) Buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se eliberează pentru întrebuițare pe teritoriul republicii sau peste hotarele ei, în conformitate cu acordurile internaționale.</p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.800/1992 despre aprobarea Instrucțiunii cu privire la modul de perfectare a documentelor privind cetățenia Republicii Moldova (Monitor, 1992, nr.12, art.390), <u>abrogată</u> din 22.03.2001 prin H. G. nr.197/2001;</p>

8.	<p>(1¹) <i>Buletinul de identitate provizoriu se eliberează cetățenilor Republicii Moldova, pentru întrebuițare pe teritoriul țării, în cazul:</i> f) <i>persoanei care renunță la numărul de identificare de stat;</i></p>	<p>H.G. nr.42 din 17.01.1995 <i>cu privire la introducerea în Republica Moldova a actelor de identitate provizorii (în vigoare 07.03.1995) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.14, art.68), abrogată</i> din 07.03.2013 prin H.G. nr.53/2013;</p> <p>H.G. nr.197/2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.31-34, art.232</i>), <i>abrogată</i> din 27.01.2019 prin H.G. nr.1144/2018;</p> <p>H.G. nr.1144/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.512, art.1341</i>), în vigoare 27.01.2019;</p> <p>H.G. nr.333/2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al populației" și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.43-45, art.409</i>) <i>modificat prin H.G. nr.767/2022, în vigoare din 25.12.2022,</i></p>
9.	<p>(1²) Pentru buletinul de identitate provizoriu, <i>termenul de valabilitate se stabilește de autoritatea emitentă și nu poate depăși un an. Pentru persoanele care execută o pedeapsă penală privativă de libertate, buletinul de identitate provizoriu se eliberează pe termenul aflării în detenție, dar nu mai mare de 10 ani, iar pentru persoanele care renunță la numărul de identificare de stat – pe termen de 10 ani.</i></p>	<p>H.G. nr.21/2003 <i>cu privire la stabilirea termenului de valabilitate al actelor de identitate de tip vechi (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.3-5, art.24), în vigoare din 21.01.2003;</i></p>
10.	<p>(5) <i>Buletinele de identitate de orice tip și permisele de ședere conțin următoarele date:</i> k) <i>numărul de identificare de stat al persoanei fizice. Această informație nu se indică în buletinul de identitate provizoriu al persoanei care renunță la numărul de identificare de stat;</i></p>	<p>Hotărârea Guvernului nr.1187/2010 <i>cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.259-263, art.1318), modificat prin H.G. nr.627/2023;</i></p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>), <i>modificat prin H.G. nr.767/2022, în vigoare din 25.12.2022,</i> la pct.5, 22, 26, 28, 30 și 81 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova prevede reglementări referitoare la renunțarea la evidența automatizată în Registrul de stat al populației a persoanelor care renunță la numărul de identificare de stat (IDNP) și obțin buletinul de identitate provizoriu fără IDNP; la pct.4, 5, 80, 90, 96, 97, și 98 conține</p>

<p>11.</p>	<p>(8) Dacă în limba maternă a titularului buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se folosește un alt caracter decât cel latin, atunci la redarea numelui și a prenumelui în limba de stat ortografierea se face conform normelor gramaticale ale limbii de stat de transliterare a numelor străine. La eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova <i>persoanelor cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova și care redobândesc cetățenia Republicii Moldova sau sunt recunoscute cetățeni ai Republicii Moldova în condițiile art.12 alin.(1¹) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000</i>, numele și prenumele acestora se înscriu în actele de identitate potrivit actului de naștere național, înregistrat de organul de stare civilă din Republica Moldova, prin utilizarea, după caz, a regulilor de transliterare a numelui și prenumelui din limba rusă în limba de stat. (modificat prin Legea nr.118/2022, în vigoare din 03.07.2022)</p>	<p>reglementări referitoare la fișierul manual de evidență a persoanelor;</p> <p>H.G. nr.523/1996 cu privire la reglementarea scrierii numelor de persoană în actele de identitate (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.21, art.264</i>) – abrogată din 21.02.2003 prin H.G. nr.308/2003</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>), modificat prin H.G. nr.767/2022, în vigoare din 25.12.2022, la pct.12 din Regulament conține reglementări referitoare la ortografierea numelui și a prenumelui în actele de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova persoanelor, cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova;</p> <p>H.G. nr.1144/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.512, art.1341</i>), în vigoare 27.01.2019;</p>
<p>12.</p>	<p>Articolul 4. Modul de eliberare a actelor de identitate (1) <i>Modul de eliberare și modelele actelor de identitate se aprobă de Guvern.</i></p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>)</p> <p>H.G. nr.841/2013 privind punerea în aplicare a buletinului de identitate electronic (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.243-247, art.947</i>)</p> <p>H.G. nr.522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.346-351, art.855</i>), în vigoare din 22.11.2019, modificată prin H.G. nr.133/2023;</p> <p>H.G. nr.495/2022 cu privire la modelele actelor de identitate pentru apatrizi, cetățeni străini, refugiați și beneficiari de protecție umanitară (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.208-216, art./557</i>), în vigoare din 15.07.2022 (<i>adoptată în temeiul Legii nr.273/1994, dar prin derogare de la prevederile H.G. nr.522 din 06.11.2019;</i></p>

<p>13.</p>	<p>(¹) Eliberarea actelor de identitate se asigură de Agenția Servicii Publice, <i>cu excepția cazurilor expres prevăzute de actele normative</i>. Agenția Servicii Publice efectuează cercetări tehnico-științifice la toate etapele procesului de asigurare a populației cu acte de identitate.</p>	<p>H.G. nr.966 din 22.12.2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372-382, art.1145</i>), în vigoare 31.01.2021;</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, pct.51 prevede că <i>personalizarea pașaportului diplomatic și a pașaportului de serviciu se efectuează de către Agenția Servicii Publice în temeiul demersului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene</i>.</p> <p>H.G. nr.959/2005 cu privire la măsurile de asigurare a confirmării cetățeniei și documentării populației din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.123-125, art.1032</i>) – <u>abrogată</u> din 28.03.2014 prin H.G. nr.210/2014;</p>
<p>14.</p>	<p>(²) <i>Tarifele la serviciile prestate în domeniul eliberării actelor de identitate și metodologia de calculare a acestora sînt stabilite de către Guvern.</i> [Art.4 alin.(1³),(4) completate prin Legea nr.80 din 31.03.2022, în vigoare 01.01.2023] [Art.4 alin.(1¹),(1³),(1⁹),(1¹⁰) modificate, alin.(1⁸),(4) în redacție nouă conform Legii nr.118 din 12.05.2022, în vigoare 03.07.2022]</p>	<p>H.G. nr.738/2008 pentru aprobarea Nomenclatorului și tarifelor la serviciile prestate de către Serviciul Stare Civilă și oficiile stare civilă, precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.112-114, art.739</i>), <u>abrogată</u> din 31.01.2021 prin H.G. nr.966/2020;</p> <p>H.G. 844/18.12.2009 cu privire la asigurarea cetățenilor Republicii Moldova cu buletine de identitate (<i>Monitorul Oficial 197-200/958, 31.12.2009</i>) – <u>abrogată</u> din 28.03.2014 prin H.G. nr.21/2014;</p> <p>H.G. nr.497/2012 privind acordarea unor scutiri la plata serviciilor de stare civilă (în vigoare 01.10.2012) (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.155-159, art.573</i>), <u>consumată</u> la expirarea termenului de 6 luni de la data de 01.10.2012;</p> <p>H.G. nr.210/2014 cu privire la acordarea înlesnirilor la eliberarea actelor de identitate (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 72-77/233, 28.03.2014</i>);</p> <p>H.G. nr. 275/2014 privind acordarea unor scutiri la serviciile de stare civilă prestate contra plată (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.92-98, art.301</i>), în vigoare în perioada</p>

<p>15.</p>	<p>(1³) <i>Actele de identitate se eliberează în temeiul cererii depuse de către solicitant la autoritatea competentă în modul stabilit.</i> Depunerea cererii de către alte persoane se admite în următoarele situații speciale:</p> <p>a) <i>în cazul copilului, inclusiv al celui cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească sau cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească asupra căruia este instituită tutela sau curatela, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestuia (unul dintre părinți, tutorele sau curatorul), cu prezența obligatorie a copilului.</i> În noțiunea copil nu se încadrează persoanele care, în condițiile art.26 alin.(2) și (3) din Codul civil nr.1107/2002, au dobândit capacitatea deplină de exercițiu până la împlinirea vârstei de 18 ani;</p> <p>b) <i>în cazul copilului ai cărui părinți sunt minori sau al cărui unic părinte este minor, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al părinților minori/al unicului părinte minor;</i></p> <p>c) <i>în cazul copilului separat de părinți, inclusiv al celui plasat în serviciul de plasament de tip familial, cu excepția serviciului tutelă/curatelă, sau în serviciul de plasament de tip rezidențial, cererea se depune de către autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază de competență teritorială este locul aflării sau locul de plasament al copilului, cu prezența obligatorie a acestuia; (modificat prin Legea nr.118/2022, în vigoare din 03.07.2022)</i></p> <p>e) <i>în cazul persoanei imobilizate, al persoanei aflate la tratament prin constrângere, al persoanei aflate în arest preventiv sau în detenție, cererea pentru eliberarea buletinului de identitate sau a permisului de ședere poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;</i></p> <p>f) <i>în cazul persoanei imobilizate și pentru care prelevarea amprentelor digitale nu este obligatorie sau este imposibilă, cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de</i></p>	<p><u>18.04.2014 -01.09.2014, consumată:</u></p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.14¹ lit.a) – c), lit.e) și f) conține reglementări referitoare la depunerea cererii pentru eliberarea actelor de identitate pe numele copiilor (în vigoare din 25.12.2022);</p> <p>H.G. nr. 375/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat "Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice" (MPower) și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.153-158, art.507</i>), în vigoare 26.06.2020; <i>Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, conține normele referitoare împuternicirile de reprezentare în baza semnăturii electronice, în vigoare din 01.01.2023;</i></p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.17 conține reglementări privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>înmânarea actelor de identitate prin împuternicirile de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;</i> - <i>livrarea actului de identitate la domiciliul sau la reședința temporară, sau la locul aflării persoanei, prin intermediul serviciului guvernamental de livrare (MDelivery) (în vigoare din 26.07.2022).</i>
<p>16.</p>	<p>de identitate sau a permisului de ședere poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;</p> <p>f) în cazul persoanei imobilizate și pentru care prelevarea amprentelor digitale nu este obligatorie sau este imposibilă, cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de</p>	<p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.17 conține reglementări privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>înmânarea actelor de identitate prin împuternicirile de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;</i> - <i>livrarea actului de identitate la domiciliul sau la reședința temporară, sau la locul aflării persoanei, prin intermediul serviciului guvernamental de livrare (MDelivery) (în vigoare din 26.07.2022).</i>

<p>17.</p>	<p>notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;</p> <p>(3¹) La depunerea cererii pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie, solicitantul este supus procedurii de prelevare a amprentelor digitale de către autoritatea competentă responsabilă de recepționarea cererii pentru eliberarea actului de identitate respectiv în conformitate cu cerințele stabilite de Guvern.</p> <p>(4) Actul de identitate se înmânează contra semnătură personal titularului sau reprezentantului lui legal ori reprezentantului împuternicit prin procură autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice. Minorul cu vârsta de peste 14 ani poate ridica actul de identitate eliberat pe numele său, cu consimțământul reprezentantului legal al acestuia exprimat, în scris, la autoritatea emitentă ori autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție. La cererea persoanei, actul de identitate se livrează la domiciliul sau la reședința temporară ori la locul aflării acesteia, în modul stabilit de Guvern. Buletinul de identitate care conține mijloacele semnăturii electronice și certificatele cheilor publice nu se înmânează prin reprezentant și nu poate fi livrat. (modificat prin Legea nr.118/2022, în vigoare din 03.07.2022)</p>	<p>Potrivit pct. 7.4.2. din Planul de activitate al Agenției Servicii Publice, odată cu trecerea proiectului „Eliberarea buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova” pe platforma „Oficiu Web”, prin intermediul serviciului guvernamental de livrare (MDelivery) va fi livrat și buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova;</p> <p>H.G. nr.324/18.05.2022 Hotărâre cu privire la serviciul guvernamental de identitate și semnătură electronică mobilă (MobiSign) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 151-157/382, 20.05.2022)</p> <p>H.G. nr.133/2023 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.87-88 art.178), în vigoare 16.03.2023;</p>
<p>18.</p>	<p>Articolul 5. Actele de identitate nevalabile</p> <p>(3) Actul de identitate sau mențiunile de pe fișa de însoțire la acesta sînt nule de drept în cazul în care actul a fost eliberat/mențiunile au fost aplicate în baza unui document ulterior anulat ori despre care s-a constatat că era nul, fals ori falsificat sau în baza unei informații frauduloase.</p> <p>Nulitatea actului de identitate sau a mențiunilor de pe fișa de însoțire la acesta se constată de către instanța de judecată sau de către autoritatea emitentă din oficiu, sau ca urmare a sesizărilor persoanelor interesate, precum și în cazul în care, la eliberarea</p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.81 și 82 din Regulament, conține reglementări referitoare la cazurile stabilite în care actele de identitate nevalabile care se ridică de către autoritatea emitentă sau alte organe de stat investite prin lege cu acest drept, precum și cazurile cînd actul de identitate sau mențiunile de pe fișa de însoțire la acesta sunt declarate nule de drept.</p>

	<p>acestui, au fost eludate normele legale stabilite pentru eliberarea actelor de identitate.</p> <p><i>(modificat prin Legea nr.118/2022, în vigoare din 03.07.2022)</i></p>	
19.	<p>Articolul 6. Ridicarea și distrugerea actelor de identitate</p> <p>(1) În cazul în care actele de identitate sunt false, falsificate sau sunt obținute prin fraudă, precum și în alte cazuri prevăzute expres de actele normative, <u>actele de identitate respective se ridică de către autoritatea emitentă sau de către alte organe de stat investite prin lege cu acest drept.</u></p> <p>(2) <i>Actele de identitate ce urmează a fi schimbate</i>, prezentate la depunerea cererii sau, după caz, la înmânarea documentului nou, <i>sunt anulate și restituite titularului conform procedurii stabilite de Guvern.</i></p> <p>(3) Actele de identitate nevalabile, ridicate de către autoritatea emitentă sau de către alte organe de stat investite prin lege cu acest drept și cele predate de titulari sau de persoanele terțe, sunt distruse de către autoritatea <u>emitentă în modul stabilit de Guvern.</u></p> <p><i>[Art.6 alin.(1),(3) modificate prin Legea nr.118/2022, în vigoare 03.07.2022]</i></p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.19, 80-97 din Regulament reglementează evidența, ridicarea, anularea și distrugerea actelor de identitate.</p>
20.	<p>Articolul 8. Obligațiile titularului de acte de identitate</p> <p>(1) Titularul de acte este obligat:</p> <p>a) să prezinte actul de identitate la cererea reprezentanților oficiali ai <u>autorităților publice abilitate prin lege</u> să legitimizeze persoanele fizice;</p> <p>(2) Fișa de însoțire se prezintă împreună cu buletinul de identitate sau cu permisul de ședere în cazul în care conține mențiunea privind înregistrarea la domiciliu și/sau la reședința temporară, precum și în cazul participării cetățenilor Republicii Moldova la votare în ziua desfășurării scrutinului electoral. Lipsa fișei de însoțire nu influențează asupra valabilității buletinului de identitate sau a permisului de ședere.</p> <p><i>(modificat prin Legea nr.118/2022, în vigoare din 03.07.2022)</i></p>	<p>Realizat</p> <p>H.G. nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.36-40, art.171</i>) cu modificările efectuate prin H.G. nr.767/2022, la pct.25 din Regulament, se conțin reglementări referitoare la cazurile de prezentare a fișei de însoțire și influența acesteia asupra valabilității buletinului de identitate.</p>
21.	<p>Articolul 9. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi</p> <p>(2) Aceste și alte încălcări ale prezentei legi atrag după sine răspundere în conformitate cu prevederile actelor normative.</p>	<p>Realizat</p> <p>Codul penal nr.985/2002 (<i>Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195</i>), în vigoare 12.06.2003 art. art.359, 360, 361, 362 (<i>ultima modificare prin</i></p>

<p>(modificat prin Legea nr.118 din 12.05.2022, în vigoare 03.07.2022)</p>	<p>Legea nr.207/2016)</p> <p>Codul contravențional nr.218/2008 (<i>Republicat: Monitorul Oficial nr.78-84 art.100 din 17.03.2017</i>), în vigoare din 31.05.2009 art. art.321, 333, 339¹, 341 (<i>modificate prin Legea nr.159/2018, Legea nr.35/2023</i>)</p> <p>Codul administrativ nr.116/2018 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.309-320 art.466</i>), în vigoare 01.04.2019</p>
<p>Hotărârea Parlamentului nr.274/1994 pentru punerea în aplicare a Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (în vigoare 09.02.1995) (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.9, art.90</i>)</p> <p>Art.1. - Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte intră în vigoare la data publicării - în vigoare 09.02.1995</p> <p>Art.2. - Guvernul:</p> <p>22. - va elabora și va aproba, în termen de o lună de la data publicării Regulamentului cu privire la perfectarea actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte;</p> <p>23. - va prezenta Parlamentului, în termen de două luni de la data publicării, propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu legea sus-numită;</p>	<p>Întru executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.144 din 20.09.1993 "Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte și Registrului de stat al populației"</p> <p>Realizat <u>Acte normative în vigoare la data intrării în vigoare a legii:</u> H.G. nr.282/1991 cu privire la aprobarea <i>Regulilor de eliberare, suspendare și anulare a adeverințelor de imigrant în Republica Moldova</i> (în vigoare din 31.05.1991), <u>abrogată</u> din 15.07.2011 prin H.G. nr.501/2011; H.G. nr.597/1991 cu privire la aprobarea Regulamentului buletinului de identitate provizoriu al cetățeanului Republicii Moldova (în vigoare din 29.10.1991); H.G. nr.861/1992 cu privire la eliberarea pașapoartelor (în vigoare 29.12.1992), (<u>abrogată</u> din 01.01.2004 prin H.G. nr.1540/2003);</p> <p><u>Realizat cu depășirea termenului</u> H.G. nr.376/1995 cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.47, art.344</i>), prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte, <u>abrogată</u> din 07.03.2013 prin H.G. nr.125/2013</p> <p><u>Realizat cu depășirea termenului</u> Legea nr.541/1995 pentru completarea articolului 29 din Legea bugetului de stat pe anul 1995, (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.45-46, art.541</i>), în vigoare din 17.08.1995;</p>

24.	- va asigura crearea sistemului național de pașapoarte și a Registrului de stat al populației din contul mijloacelor extrabugetare;	H.G. nr.959/2005 cu privire la măsurile de asigurare a confirmării cetățeniei și documentării populației din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.123-125, art.1032</i>) – <u>abrogat</u> din 28.03.2014 prin H.G. nr.210/2014;
25.	- va pune toate actele sale normative în concordanță cu legea nominalizată;	<u>Realizat, nu are termen stabilit</u> H.G. nr.685/1994 cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte al Republicii Moldova, Registrului de stat al populației și altor sisteme de importanță statală (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.5, art.65</i>), <u>abrogată</u> din 17.01.2014, prin H.G. nr.3/2014;
26.	- va asigura eliberarea noilor tipuri de pașapoarte prevăzute la articolul 2 al sus-numitei legi, începînd cu 1 martie 1995.	H.G. nr.42/1995 cu privire la introducerea în Republica Moldova a actelor de identitate provizorii (în vigoare 07.03.1995) (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.14, art.68</i>), <u>abrogată</u> din 07.03.2013 prin H.G. nr.53/2013; <u>Realizat cu depășirea termenului</u> Dispoziția Guvernului nr.403-d din 14.09.1995 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.61, art.509</i>) H.G. nr.262/1996 pentru introducerea unor modificări în Instrucțiunea cu privire la modul de perfectare a documentelor privind cetățenia Republicii Moldova, aprobată prin H.G. nr.800/1992 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.40-41, art.331</i>) H.G. nr.385/1996 cu privire la dezvoltarea Registrului de Stat al populației (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.65-66, art.481</i>)

Informația privind realizarea/nerealizarea acțiunilor în termenii stabiliți

Denumire a actului supus evaluării ex-post juridică	Nr. acțiunilor realizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Nr. acțiunilor nerealizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Gradul de realizare a actului normativ, % (acțiuni realizate*100 / acțiuni totale)	Nr. acțiunilor realizate în termenul stabilit de actul normativ	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani
Legea nr.273/1994	26	0	100%	24	2	0

OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Legii nr.273/1994.

În procesul executării și implementării Legii nr.273/1994, au fost comunicate informații privind existența unor obstacole de ordin juridic din partea autorităților competente, care fie că au fost înlăturate prin adoptarea actelor normative de modificare, fie că au fost supuse examinării de către Curtea Constituțională.

Problemele care au generat necesitatea unor intervenții legislative de reglementare sau în scop de concretizare pe parcursul a 29 de ani de la punerea în aplicare a Legii nr.273/1994 pot fi atribuite la următoarele categorii: procedura de înregistrare și documentare a persoanelor care nu doresc să dispună de un număr de evidență; termenul de valabilitate a pașapoartelor de tip ex-sovietic; categoriile de persoane ce pot beneficia de pașapoarte diplomatice și de serviciu; obligativitatea vizei de reședință/de domiciliu; interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere conform Codului de executare, etc.

OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Legii nr.273/1994 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

Legea nr.273/1994 cât și actele normative secundare adoptate au făcut obiectul controlului de constituționalitate sau controlului de legalitate în următoarele cazuri:

1. Hotărârea nr.16 din 19.05.1997 privind controlul constituționalității dispozițiilor pct.10 alin.2 din Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de indentitate ale Sistemului național de pașapoarte (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.37, art.19*).

Curtea Constituțională a recunoscut neconstituționalitatea pct.10 din "Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.376 din 6 iunie 1995 "Cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte", precum și toate dispozițiile care conțin locuțiunea "*viză de domiciliu*" și "*viză de reședință*".

Prin această hptărâre Curtea Constituțională nu a contestat necesitatea înregistrării și evidenței populației în stat. În același timp, Curtea Constituțională menționează că *formele și metodele acestora nu trebuie să vină în contradicție cu art.27 alin.(2) din Constituție*, care stipulează: "Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară". De aceea *includerea în textul Regulamentului a unor dispoziții ce conțin obligativitatea obținerii "vizei de reședință" (sau a "vizei de domiciliu") este în contradicție cu principiul enunțat în "Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte" nr.273/1994 și este neconstituțională* în baza art.27 alin.(2) din Constituție.

2. Hotărârea nr.15 din 05.06.2007 privind controlul constituționalității unei sintagme din art.2 alin.(3) lit.g) din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 "Privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte", cu modificările și completările ulterioare (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.82-85, art.13*).

Curtea a constatat că **dreptul la pașaport diplomatic nu este un drept fundamental**, consfințit de Constituție, ci un drept subiectiv, prevăzut de Legea nr.273/1994.

Obiecțiile din sesizare referitoare la caracterul discriminatoriu al prevederii nu corelează cu presupusa încălcare a principiului constituțional al egalității tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice.

Întrucât discriminare înseamnă "diferențiere restrictivă de drepturi", **Curtea Constituțională a constatat lipsa acestui viciu în prevederea contestată**. Or, prevederea legală nu privează alte persoane, din considerente religioase, de un drept civil sau politic consacrat de pactul internațional invocat în sesizare, ci denotă că statul, în temeiul art.31 alin.(4) din Constituție, oferă sprijin cultului care reprezintă convingerile religioase ale majorității cetățenilor țării.

După cum s-a menționat anterior, *stabilirea expresă a titularilor pașapoartelor diplomatice este prerogativa exclusivă a Parlamentului, el fiind în drept să extindă sau să reducă lista acestora, atunci când consideră necesar*.

Curtea a subliniat că prevederea legală, prin care Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove devine titular al pașaportului diplomatic, nu oferă oarecare facilități Bisericii Ortodoxe a Moldovei și nu îngrădește drepturile altor culte, care, prin Constituție, se bucură de sprijinul statului.

Curtea Constituțională a apreciat sintagma “Mitropolitului Chișinăului și al întregii Moldove” din art.2 alin.(3) lit.g) din Legea nr.273/1994 drept conformă prevederilor art.16 alin.(2), art.34 alin.(4) din Constituție, precum și art.26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

2. Decizie nr.22 din 11.12.2013 privind sistarea procesului pentru controlul constituționalității unor prevederi din articolul 3 alin.(6) și alin.(7) din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.187 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Sesizarea nr.36a/2013) (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.53-59, art.4*).

Reieșind din prevederile legale existente, Curtea a menționat că problema abordată în sesizare nu face resortul jurisdicției constituționale, deoarece dreptul care se consideră a fi violat este cuprins într-o altă lege.

Curtea a reținut că Legea nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor constituie o lege specială.

Potrivit Legii nr.780/2001 privind actele legislative, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. Faptul că dreptul de transcriere a patronimicului a fost exclus din Legea nr.273/1994 prin Legea nr.187/2012 nu face inoperabil același drept conținut în Legea nr.382/2001.

Curtea Constituțională a sistat procesul privind controlul constituționalității unor prevederi din articolul 3 alin.(6) și alin.(7) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.187/2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

3. Hotărâre nr.15 din 27.05.2014 pentru controlul constituționalității Legii nr.61 din 11 aprilie 2014 pentru modificarea unor acte legislative (*interzicerea votării în baza pașapoartelor de tip ex-sovietic*) (Sesizarea nr.29a/2014) (*Monitorul Oficial 223-230/28, 08.08.2014*)

La 29 mai 2014 Parlamentul a adoptat Legea nr.85 cu privire la acordarea de facilități la preschimbarea pașapoartelor de tip sovietic. Potrivit acestei legi, persoanele fizice care până la 1 septembrie 2014 își preschimbă pașapoartele de tip sovietic, modelul anului 1974, în buletine de identitate se scutesc de plata taxei de stat prevăzute la art.3 pct.2) lit.d), e) și f) din Legea taxei de stat nr.1216/1992, pentru eliberarea adevărurilor în legătură cu modificarea, completarea, corectarea și restabilirea datelor din actele de stare civilă, pentru eliberarea repetată a adevărurilor privind înregistrarea actelor de stare civilă, precum și pentru eliberarea din arhivă a extraselor privind înregistrarea actelor de stare civilă.

Curtea a observat că, prin Hotărârea nr.210/2014, Guvernul Republicii Moldova a prevăzut eliberarea gratuită a buletinului de identitate cetățeanului Republicii Moldova, la prima eliberare, inclusiv la preschimbarea, declararea pierderii sau furtul pașaportului de tip sovietic (modelul anului 1974).

Totodată, prin Hotărârea nr.275/2014, Guvernul Republicii Moldova a scutit de plata serviciilor de stare civilă persoanele fizice (pensionari, locuitori din stânga Nistrului și persoane care au renunțat la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației), cetățeni ai Republicii Moldova, posesori ai pașapoartelor de tip sovietic (modelul anului 1974), pentru obținerea documentelor de stare civilă, necesare a fi prezentate în mod obligatoriu la depunerea cererii pentru eliberarea buletinului de identitate.

În acest sens, **Curtea a relevat că** atât prin Legea nr.85/2014, cât și prin Hotărârile Guvernului nr.210/2014 și nr.275/2014, **au fost prezentate facilități la preschimbarea pașaportului de tip ex-sovietic.**

Din aceste considerente, Curtea a apreciat că ingerința este proporțională scopului urmărit, nu aduce atingere substanței drepturilor electorale, nu încalcă dreptul persoanei de a alege, nu anihilează libera exprimare a poporului în alegerea corpului legislativ. Prevederile contestate doar reglementează procedura în baza căror acte de identitate poate fi exercitat dreptul de vot.

În același timp, Curtea a subliniat că Guvernul, pe lângă acțiunile întreprinse, urmează a asigura toate condițiile care ar facilita și urgenta preschimbarea pașapoartelor de tip ex-sovietic și perfectarea actelor de identitate în timp util.

Curtea a menționat că nu poate reține argumentele autorilor sesizării, potrivit cărora prezenta lege a fost adoptată cu neglijarea recomandărilor Comisiei de la Veneția de a nu modifica legislația electorală în anul în care au loc alegerile.

Curtea a relevat că, adoptând în cadrul celei de-a 52 sesiuni (Veneția, 18-19 octombrie 2002) Codul de bună conduită în materie electorală, Comisia de la Veneția a menționat că “elementele fundamentale ale dreptului electoral și, în particular, sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale și formarea circumscripțiilor electorale nu ar trebui să fie modificate în mai puțin de un an înainte de viitoarele alegeri [...]”.

Or, prin adoptarea Legii nr.61/2014, Parlamentul nu a modificat sistemul electoral și nici celelalte elemente fundamentale ale acestuia, ci a reglementat procedura exercitării dreptului de vot.

În lumina celor expuse, **Curtea a reținut că prevederile Legii nr.61/2014 pentru modificarea unor acte legislative nu aduc atingere prevederilor articolelor 38 și 54 din Constituție și a recunoscut constituțională** Legea nr.61/2014 pentru modificarea unor acte legislative.

5.Hotărâre nr.17 din 10.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare (**interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere**) (sesizarea nr.20g/2017) (*Monitorul Oficial* 244-251/77, 14.07.2017)

Potrivit articolului 1 alin.(1) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, actele de identitate sunt: toate tipurile de pașapoarte, de buletine de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie ale apatrizilor (Convenția privind statutul apatrizilor din 28 septembrie 1954), ale refugiaților (Convenția cu privire la statutul refugiaților din 28 iulie 1951) și ale beneficiarilor de protecție umanitară.

Curtea a reținut că, de lege lata, dreptul de a ieși și intra în Republica Moldova se realizează în baza pașaportului [pentru cetățenii Republicii Moldova] sau a documentului de călătorie [pentru apatrizi, refugiați și beneficiarii de protecție umanitară], condiție expres prevăzută la articolul 1 alin.(1) din Legea nr.269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova.

Curtea a observat că la art. 64, pentru asigurarea executării documentului executoriu Codul de executare prevede (1) interdicția de a nu părăsi țara separat față de (2) interdicția eliberării actelor de identitate, și anume în partea ce vizează pașaportul și documentul de călătorie în baza articolului 22 alin.(1) lit.v) teza a doua din Codul de executare.

În acest context, **Curtea a reținut că în acord cu art.4 alin.(1⁶) lit.e) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate, și anume în cazul în care solicitantul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.**

De asemenea, art.12 alin.(1) lit.d) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova prevede că străinului nu i se permite ieșirea din țară ca urmare a suspendării dreptului la libera circulație în străinătate în cazul în care acesta are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.

Astfel, rezultă că, ope legis, se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate în cazul în care solicitantul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform art.64 din Codul de executare. Corelativ, în această ipoteză se refuză și eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie.

Plecând de la aceste premise, **Curtea a reținut că nu se justifică existența de sine stătătoare a interdicției privind eliberarea pașaportului și documentului de călătorie ca măsură de asigurare a documentului executoriu**, așa cum este redată în art.22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare. Or, scopul acesteia poate fi atins prin interdicția de a nu părăsi țara – măsură susceptibilă de a fi aplicată exclusiv și excepțional drept consecință a ineficienței și epuizării tuturor măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, atunci când ieșirea debitorului peste hotarele Republicii Moldova ar face în mod evident imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești, fie a unui alt înscris care are putere executorie, în sensul art.11 din Codul de executare.

Curtea a reținut că, potrivit art.7 din Legea nr.273/1994, cetățenii Republicii Moldova și apatrizii care domiciliază permanent în Republica Moldova sunt obligați să dețină de la naștere buletine de identitate, iar

refugiații și beneficiarii de protecție umanitară, în termen de 10 zile de la acordarea statutului de refugiat protecției umanitare, sunt obligați să obțină buletine de identitate sau să le dețină de la naștere.

De asemenea, art.8 lit.a) din aceeași lege stabilește că titularul de acte este obligat să prezinte persoanelor oficiale din organele competente, la cerere, actul de identitate.

Astfel, buletinul de identitate și permisul de ședere, ca o categorie de acte de identitate aparte, permit titularului să se legitimeze [în egală măsură, ca și pașaportul]. Rațiunea eliberării acestor acte derivă din necesitatea înregistrării și evidenței populației în stat. Iar neeliberarea acestor acte ar face iluzorie realizarea și asigurarea altor drepturi aflate în conexiune [cum ar fi: dreptul la proprietate și moștenire, dreptul la locuință, dreptul la muncă, libertatea activității de întreprinzător, dreptul la asistență și protecție socială, dreptul la ocrotirea sănătății etc.].

Așadar, în speță, este perturbat echilibrul just dintre interesul general și interesele persoanelor în discuție.

Curtea a declarat neconstituțional textul "Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată" din art.22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004.

7. Decizie nr.115 din 06.10.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr.132g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 7 din Legea nr.273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (**obligația de a deține buletine de identitate**) (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.286-292, art.165*).

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul "cu domiciliul în Republica Moldova" din art.7 din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Curtea a notat că art.7 din Legea nr.273/1994, care prevede că cetățenii Republicii Moldova cu domiciliul în Republica Moldova sunt obligați să dețină buletin de identitate de la vârsta de 16 ani, [...], nu afectează dreptul la libera circulație al cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliu permanent stabilit în străinătate. Buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se eliberează cetățenilor pentru întrebuințare pe teritoriul republicii sau peste hotarele ei, în conformitate cu acordurile internaționale (art.3 alin.(1) din Lege). Prin urmare, Curtea nu reține incidența art.27 din Constituție în prezenta cauză.

Cu privire la critica de neconstituționalitate a prevederilor contestate raportată la art.47 din Constituție, Curtea a reținut că obligația cetățenilor Republicii Moldova cu domiciliul în Republica Moldova de a deține buletin de identitate, prevăzută de art.7 din Legea nr.273/1994, nu încalcă dreptul cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliu permanent stabilit în străinătate la protecție socială. Curtea observă că Legea nr.273/1994 prevede că cetățeanul Republicii Moldova care a emigrat autorizat poate solicita eliberarea unui buletin de identitate provizoriu pentru întrebuințare pe teritoriul țării (art.3 alin.(11) lit.g)). În prezenta cauză, Curtea nu reține nici incidența articolului 47 din Constituție. În consecință, nu sunt incidente nici articolele 16 și 54 din Constituție.

Curtea a constatat că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Urmare a efectuării evaluării ex-post juridice constatăm că implementarea cadrului legal a Legii nr.273/1994, în partea ce ține de adoptarea actelor normative necesare executării legii a fost realizat.

2. Domeniul de reglementare se află în dezvoltare continuă, fapt care generează necesitatea unor modificări și ajustări, ținând cont de evoluția reglementărilor pe domenii de activitate conexe. Astfel, autoritățile publice din domeniu (ASP) implementează activități întru realizarea implementării prevederilor Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice (în vigoare din 5 februarie 2023), care instituie obligativitatea prestatorilor de servicii de a implementa noul model de prestare a serviciilor publice, reținerea modalităților și formelor de prestare a acestora, ce permite autoservirea electronică a beneficiarilor de servicii publice, fără interacțiunea cu reprezentanții prestatorilor acestora. În acest sens, autoritățile publice urmează să-și modifice paradigma de prestare a serviciilor publice prin oferirea posibilității solicitanților de a obține un serviciu public, individual, într-un mod complet automatizat.

În acest scop, prestatorul de servicii publice este obligat să ofere beneficiarului de servicii publice: posibilitatea selectării modalității optime de prestare a serviciilor, reieșind din necesitățile și posibilitățile beneficiarului; posibilitatea solicitării și obținerii rezultatului prestării serviciilor publice în formă electronică, cu excepția cazurilor în care, prin lege, este stabilită obligația prezentei fizice a acestuia la

etapele respective de prestare a serviciilor; să presteze serviciile publice fără a solicita documente dacă datele conținute în documentele respective sunt disponibile în resursele informaționale proprii sau ale altor autorități/instituții publice și pot fi consumate de către prestatorul serviciului public în mod automatizat, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de către Guvern; în cazul în care îndeplinește funcțiile de ghișeu unic, să presteze serviciile publice fără a solicita documente dacă copiile de pe documentele respective pot fi obținute de prestatorul de servicii publice de la autoritatea/instituția publică emitentă; să asigure condițiile necesare pentru accesul neîngrădit al persoanelor cu necesități speciale la serviciile publice prestate, în conformitate cu standardele și cerințele tehnice în vigoare, etc.

3. În contextul examinării Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, se recomandă Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică să monitorizeze și să evalueze periodic procesul de implementare a obiectivelor stabilite de această lege, precum și să solicite autorităților în domeniu să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea executării integrale a dispozițiilor acesteia, reieșind din ultimele modificări adoptate.

4. De asemenea, în temeiul pct. 4.2.3 din Metodologie, recomandam Comisiei permanente de profil organizarea audierilor publice cu privire la activitatea desfășurată de organele administrației publice privind organizarea executării și implementării Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Anexe:

1. Scrisoarea Agenției Servicii Publice nr.01/02/60 din 27.02.2023 – 9 file.

2.Scrisoarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr.DC/1/401/1318 din 02.02.2023

- 1 filă.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală